

KİTLE İLE FONLANAN ŞİRKETLERİN HUKUKİ DURUMU

HAZIRLAYANLAR

Stajyer Ravza Yazıcı

Av. Buse Hamurcu

Av. Abdullah Erkam Yılmaz

İÇİNDEKİLER

03

Kitle Fonlaması Türleri

04

Kitle Fonlaması Süreci

05

Türk Hukukunda Düzenleme

06

Kimler Kitle Fonlaması Yoluyla Fon Talep Edebilir ve Bu Fonu Kullanabilir?

07

Kitle ile Fonlanma Sebebiyle Oluşacak Yükümlülükler ve Fonun Kullanımı

Kitle fonlaması, alternatif bir finansman yöntemidir. Girişim veya henüz girişim seviyesinde olmayan projelerin geliştirilebilmesi için gerekli olan sermayenin internet üzerinde hizmet veren bir platform üzerinden sağlandığı bir sistemi ifade etmektedir. Platformlar yalnızca aracı nitelikte olup, sermayeyi sağlayan asıl aktör gerçek ve tüzel kişilerdir. Yalnız ifade edilmelidir ki, bu açıklamalar borç ve pay temelli kitle fonlaması için geçerli olup, bağış ve ödül temelli kitle fonlamasında herhangi bir aracı platform yer almamaktadır.

Kitle Fonlaması Türleri

1. Bağış Temelli Kitle Fonlaması: Finansal beklentisi olmayan kişilerce bir girişim veya projeye destek olunması halinde bu tür kitle fonlama söz konusu olmaktadır. Bu kişiler herhangi bir yarar beklemeksizin projelere fon sağlamaktadırlar.

2. Ödül Temelli Kitle Fonlaması: Bu tür kitle fonlamasında ilgili girişimci, kendisine destekte bulunan gerçek ve tüzel kişilere projenin belli bir başarıya ulaşması halinde ekonomik değeri bulunmayan bir ödül vermeyi taahhüt etmektedir.

3. Borç/Kredi Temelli Kitle Fonlaması: Girişimcilerin ihtiyaç duyduğu sermayeyi yatırımcılardan topladığı ve bu ilişki sonucunda borçlu sıfatını haiz olup kendisine sağlanan sermayeyi faiziyle birlikte geri ödediği sistemdir.

4. Pay/Hisse Temelli Kitle Fonlaması: Pay temelli kitle fonlamasında yatırımcıların sağladıkları finansman karşılığında girişimciler tarafından kendilerine hisse senedi tanınmakta veya kar payı dağıtılmaktadır.

Kitle Fonlaması Süreci

Daha önce de ifade etmiş olduğumuz üzere kitle fonlamasında üç aktör bulunmaktadır:

- Girişim veya projesine sermaye arayışında bulunan girişimci,
- Sermaye sağlayarak girişimlere destek olmak ve yatırım yapmak amacı güden yatırımcı,
- Girişimci ve yatırımcıyı bir araya getiren aracı internet platformu.

Sermaye arayışında olan girişimcilerin kitle fonlaması ile yatırım toplamaya karar vermesi halinde olağan olarak iki seçenekleri bulunur: borç temelli kitle fonlaması veya pay temelli kitle fonlaması. Bağış ve ödül temelli kitle fonlaması istisnai örnekler haricinde uygulamada görünmeyen kitle fonlaması türleridir. Girişimciler seçtikleri kitle fonlaması türünde hizmet veren aracı platformlarda birine başvuru yapmalıdır. Bu başvuru içerisinde, yatırımcıların edinmek isteyeceği stratejik bilgiler mutlaka yer almalıdır. Ayrıca girişimci ihtiyaç duyduğu finansman miktarını ve bunun toplanması için gerekli süreyi de belirlemelidir.

Başvurular ilgili platform tarafından incelenerek yahut incelenmeksizin yayına alınmakta, böylece kampanya süreci başlatılmış olmaktadır. Girişimciler kampanyanın devamı sırasında girişim veya projenin ilerleyişi ile ilgili bilgileri güncellemeli ve yatırımcıları bilgilendirmelidir. Girişimcinin başvuru sırasında belirttiği sürede hedeflenen sermaye yatırıma ulaşılması durumunda toplanan tutar girişimciye ödenir. Süre içerisinde hedeflenen tutara ulaşılamazsa toplanılan tutara ne olacağı platformun politikasına göre değişiklik göstermektedir. Bazı platformlarda yine de tutar girişimciye ödenirken diğer platformlarda yatırımcılara iade edilmektedir.

Türk Hukukunda Düzenleme

Mevzuatımızda kitle fonlamasına ilişkin düzenlemelerin ilki 2017 yılında Sermaye Piyasası Kanunu'na ("Kanun") eklenen 35/A maddesidir. Bu madde bugün için de kitle fonlamasının kanuni dayanağını teşkil eder. Madde ile kitle fonlamasına ilişkin düzenlemeleri yapma yetkisi Sermaye Piyasası Kuruluna ("Kurul") verilmiştir.

Kendisine Kanun ile tanınan yetkiye dayanan Kurul, 2019 yılında Paya Dayalı Kitle Fonlaması Tebliği'ni (III-35/A.1) yayımlamıştır. Ancak bu tebliğ adından da anlaşılacağı üzere yalnızca paya dayalı kitle fonlamasını düzenler niteliktedir ve borçlanmaya dayalı kitle fonlamasını kapsam dışı bırakmaktadır. Uygulamada borçlanmaya dayalı kitle fonlamasının da düzenlenmesine ihtiyaç duyulduğundan 2021 tarihinde Kurul tarafından Kitle Fonlaması Tebliği (III-35/A.2) ("Tebliğ") yayımlanmıştır, bununla birlikte 2019 yılında yayımlanan tebliğ yürürlükten kalkmıştır.

Tebliğ'in yürürlüğe girmesi ile birlikte paya dayalı kitle fonlamasının yanı sıra borçlanmaya dayalı kitle fonlaması da hukuki zemine kavuşmuştur. Diğer kitle fonlanması türleri ise sermaye piyasası mevzuatının kapsamı dışında kalır ve Kurul gözetimi dışında gerçekleştirilebilir. Tebliğ'de:

- Paya dayalı kitle fonlaması, pay karşılığında platformlar aracılığıyla halktan para toplanması olarak;
- Borçlanmaya dayalı kitle fonlaması ise, kitle fonlaması borçlanma aracı karşılığında platformlar aracılığıyla halktan para toplanması olarak tanımlanır.

Kimler Kitle Fonlaması Yoluyla Fon Talep Edebilir ve Bu Fonu Kullanabilir?

İlk olarak ifade edilmelidir ki fonlanacak şirketlerin teknoloji faaliyeti ve/veya üretim faaliyetinde bulunmaları ve son yıllık ve varsa en güncel ara dönem finansal tablolarındaki belirli kalemlerin Kanun kapsamından çıkma için öngörülen sınırları aşmıyor olması gerekmektedir.

Şu iki tür şirket kitle fonlaması yoluyla fon talep edememektedir:

1. Halka açık şirketler,
2. Halka açık şirketlerin veya sermaye piyasası kurumlarının önemli etkiye sahip ortak konumunda bulunduğu şirketler.

Bu şirketlerin yanı sıra aracı platforma başvuru tarihi itibarıyla itfa edilmemiş borçlanma aracı bulunan ihraççılar ile bu ihraççıların önemli etkiye sahip ortak konumunda bulunduğu şirketler; paya dayalı kitle fonlaması yoluyla fon toplayabilecek, ancak borçlanmaya dayalı kitle fonlaması yoluyla fon toplayamayacaktır.

Kitle fonlamasının fon temini sürecinde yer alınabilmesi için tüzel kişiliğe sahip olunması gerekmez. Ancak bu fonun kullanılabilmesi için tüzel kişilik kazanılmış ve diğer bazı şartlar oluşmuş olmalıdır. Öncelikle her iki kitle fonlaması şeklinde de kampanyanın sona ermesinden itibaren 90 gün içerisinde tüzel kişilik kazanılmalı, yani girişimci şirket kurulmalıdır. Devamında ise paya dayalı kitle fonlaması söz konusu ise; pay ihracı tamamlanmış ve bu paylar yatırımcılara dağıtılmış olmalıdır.

Kitle ile Fonlanma Sebebiyle Oluşacak Yükümlülükler ve Fonun Kullanımı

Fonlanan şirket bünyesinde doğacak yükümlülükler ile fonun kullanımı paya ve borçlanmaya dayalı kitle fonlaması için değişiklik gösterir.

1. Paya Dayalı Kitle Fonlaması

Öncelikle şirketin ortakları, kampanya sürecinin başladığı tarihi takip eden üç yıl boyunca paylarını devredemezler. Ancak şu durumlar istisnadır:

- Miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cebri icra nedenleriyle yapılacak devirler.
- Nitelikli yatırımcılara veya şirketin diğer ortaklarına yapılacak devirler.

Devir yasağının yanı sıra, eğer girişim şirketi çok sayıda ortağa sahip ise payların tamamının Merkezi Kayıt Kuruluşu'na kaydedilmesi zorunludur. Bu yükümlülüğün sebebi, ortaklıklarda yaşanabilecek değişikliklerin takip edilebilmesi ve ortaklık haklarının kullanılabilmesidir.

Ayrıca fonlanan şirket tarafından yatırımcılara kampanya sürecinde yatırım kararlarını etkileyebilecek değişiklikler bildirilmelidir. Toplanan fonların hangi amaçlarla kullanılacağı bilgisi de hazırlanacak raporlarda yer almalıdır. Ayrıca kampanya tamamlandıktan sonra, toplanan fonların kullanıldığı yerlere ilişkin bilgiler 6 aylık periyotlar ile açıklanmalıdır. Yine fonların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığına ilişkin bağımsız denetim raporu hazırlatılmalıdır.

Fonlanan şirketlerin bazı durumların oluşması halinde internet sitesi üzerinden bilgi verme yükümlülüğü de bulunur. Bu durumlar: yönetim değişiklikleri, fesih, konkordato, iflas durumlarıdır. Bu dört durumdan birinin ortaya çıkması halinde iki gün içerisinde ilan edilmesi gerekir. Bu durumların yanı sıra finansal tablolar ve faaliyet raporları da ilgili takvim yılını izleyen dördüncü ayın sonuna kadar ilan edilmelidir.

Son olarak, kayden izlenen paylara sahip çok sayıda hissedarın ortaklık haklarını kullanabilmesi için, fonlanan şirketin genel kurullarının elektronik ortamda ve halka açık şirketlere yönelik mevzuatta belirlenen kurallara göre yapılması gerekir.

Edinilen fonların kullanımına gelindiğinde, toplanan fonların gayrimenkul, gayrimenkule dayalı haklar ve gayrimenkul projelerinin satın alınması veya finansmanı haricinde istenilen şekilde kullanılabileceği ifade edilmelidir. Ancak elbette kullanım daha önceden bildirilmiş kullanım amaçlarına uygun olmalıdır.

Amaca uygun kullanım, belirtmiş olduğumuz üzere bağımsız denetim kuruluşu tarafından denetlenir. Bu denetleme 1.000.000 TL ve üzeri tutarda fonlanan şirketlerde yıllık olarak gerçekleştirilir. Diğerlerinde ise fonların tamamının kullanılacağı tarih olarak gösterilen tarihte denetim yapılır. İki durumda da fonların tamamının kullanılmış olduğu tarihte de denetim yapılacaktır.

2. Borçlanmaya Dayalı Kitle Fonlaması

Devir yasağı, borçlanmaya dayalı kitle fonlamasında da söz konusudur. Ancak burada yasak, belli bir süre sonra değil, yatırımcılara karşı üstlenilen borçların itfasının gerçekleştiği tarihte sona erer. Girişim şirketinin ortaklarından fonlanan şirkette önemli etkiye sahip olacak olanlar ile girişimciler, borçlar itfa edilinceye kadar şirketteki paylarını devredemez. Şu durumlar ise istisnadır:

- Miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cebri icra nedenleriyle yapılacak devirler.
- Nitelikli yatırımcılara veya şirketin diğer ortaklarına yapılacak devirler.

Fonlanan şirket bünyesinde oluşacak gelirler, öncelikle yatırımcılara yapılacak ödemelerde kullanılmalıdır. Elbette bu gelirlerin fonlanma amacı kapsamındaki projelerden doğması gerekmektedir. Ayrıca toplanan fonlar, bahsi geçen projeler ile ilişkili olmayan borçların ödenmesinde kullanılamayacaktır.

Borçlanmaya dayalı kitle fonlamasında, fonun amacına uygun kullanılıp kullanılmadığının denetimi, kampanyanın yürütüldüğü aracı platform bünyesinde yapılan yatırım komitesi tarafından bir denetim raporu hazırlamak suretiyle yapılır. Bu rapor, 1.000.000 TL ve üzeri tutarda fonlanan şirketlerde yıllık olarak hazırlanır. Diğerlerinde ise fonların tamamının kullanılacağı tarih olarak gösterilen tarihte düzenlenir. İki durumda da fonların tamamının kullanılmış olduğu tarihte de denetim yapılacak ve rapor hazırlanacaktır.

Bu yazımızda sizlere kitle fonlama faaliyetinden genel hatlarıyla bahsettik. Ancak unutulmamalıdır ki; kitle fonlama faaliyeti, sermaye piyasası hukuku alanında güncel olarak düzenlenen ve tartışılan bir konu olup uzmanlık gerektirmektedir. Sizler de kitle fonlama araştırması yapan bir şirket olarak alanında uzman bir hukuk bürosu arayışında iseniz AEY Legal ekibinden destek alabilirsiniz.

Kaynakça:

- <https://www.esin.av.tr/tr/2021/11/02/ikisi-bir-arada-kitle-fonlamasi-borclanma-ve-paya-dayali-kitle-fonlanmasi-tek-tebligde/>
- <https://www.kirbiyik.av.tr/yayinlarimiz/sermaye-piyasasi/10-soruda-paya-dayali-kitlesel-fonlama/>
- <https://kesikli.com/tr/news-insight/2021-05-27-kitle-fonlamasi-crowdfunding/#:~:text=Kitle%20fonlamas%C4%B1%3A%20SPK%20n%C4%B1n%20tan%C4%B1mlar,toplanmas%C4%B1%E2%80%9D%20olarak%20d%C3%BCzenlenmi%C5%9F%20ve%20tan%C4%B1mlanm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r.>
- <https://www.mondaq.com/turkey/financial-services/1147384/giri%C5%9Fimler-i%C3%A7in-yeni-bir-kaynak-%C3%B6nerisi-bor%C3%A7lanmaya-dayali-kitle-fonlamasi#:~:text=Bor%C3%A7lanmaya%20dayal%C4%B1%20kitle%20fonlamas%C4%B1%20faaliyeti%2C%20Yeni%20Tebli%C4%9F%20uyar%C4%B1nca%20bir%20projenin,halktan%20para%20toplanmas%C4%B1%20anlam%C4%B1na%20gelmektedir.>

Teşekkürler



Abdullah Erkam Yılmaz
Kurucu Avukat

İletişim:

aeylegal.com

erkam@aeylegal.com

Buse Hamurcu
Avukat

İletişim:

aeylegal.com

buse@aeylegal.com



Ravza Yazıcı
Stajyer

İletişim:

aeylegal.com

ravza@aeylegal.com



Sorularınız ve görüşleriniz için
bizimle iletişime geçebilirsiniz.